

Əsrin Lideri - 100

Hörmətli xalq deputatları! Əziz həmvətənlər! Azərbaycan Respublikasının xalq deputatı seçilməyimi böyük etimad kimi qəbul edirəm, seçicilərimə, mənə həmrəyliklərini bildirdənlərin hamısına öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Mənim Azərbaycana qayıtmağım, xalq deputatı seçilməyim barədə cürbəcür şayiələr yayılıb. Bunlara cavab olaraq bəyan edirəm ki, doğma Vətən torpağına heç də yenidən hakimiyyətə qalxmaq, kimdənə qisas almaq üçün yox, ancaq və ancaq respublikanın bu ağır və çətin dövründə xalqın dərdinə şərik olmağa, vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməyə, azadlıq uğrunda mübarizəyə qoşulmağa gəlmişəm. Məni bir azərbaycanlı kimi bu hüquqlardan heç kəs məhrum edə bilməz.

Birinci: Ölkə, sovet cəmiyyəti, dövlət üsul-idarəsi artıq bir neçə ildir ki, siyasi və iqtisadi böhran içindədir. Millətlərarası münasibətlər gərginləşib. Sovet İttifaqı dağılımaqdadır. Bunların səbəbləri: Şübhəsiz ki, əmələ gəlmiş vəziyyətə keçmişin ayrı-ayrı mərhələlərində buraxılmış səhvlərin təsirini inkar etmək olmaz. Fəqət əsas səbəblər "pe-restroyka" adlandırılmış dövrə həyatımızın bütün sahələrində buraxılmış ciddi, kobud və bağışlanmaz səhvlərdir. Təəssüf ki, bunların üstü örtülməyib, rəsmi dairələr və kütləvi informasiya orqanları ancaq keçmişə atəşə tuturlar. Tam qətiyyətə demək olar ki, 1985-ci ildə ölkəmizdə başlanmış dəyişikliklərin elmi, siyasi və iqtisadi əsaslarla işlənilib hazırlanmış uzunmüddətli strategiyası olmamış və tələm-tələsik şəkildə həyata keçirilmiş, bəzən bir-birinə zidd olan tədbirlər təbiidir ki, müsbət nəticələr verməmişdir...

...Əvvəlki illərdə özünə müəyyən qədər yol açmış demokratiya, aşkarlıq, siyasi plüralizm artıq məhdudlaşdırılıb, ölkədə diktatura üsul-idarəsi tətbiq olunur. Bunlar hamısı cəmiyyəti fəlakət səddinə gətirib çıxarmışdır. Sovet dövlətinin xarici siyasəti də çox qüsurludur. Yaranmış vəziyyətin günahları hakimiyyətdə olan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi, partiya və dövlət hakimiyyətini ələ keçirmiş Qorbaçovdur. Son beş ildə Qorbaçov xalqa çox vədlər verib, lakin onları heç birini həyata keçirə bilməyib. Söz ilə əməl arasında boşluq, siyasi rəhbərlik ilə xalq arasında uçurum yaranıb. Xalqın rəhbərliyi inamsızlığı və gələcəyə ümidsizliyi artıb, kommunist partiyası nüfuzdan düşüb.

Doğma Vətən torpağına yenidən hakimiyyətə qalxmaq üçün yox... Xalqın dərdinə şərik olmağa! Vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməyə! Azadlıq uğrunda mübarizəyə qoşulmağa gəlmişəm!

Məni bir azərbaycanlı kimi bu hüquqlardan heç kəs məhrum edə bilməz

Dövlətə, birinci növbədə şəxsən Qorbaçov və respublika rəhbərliyi tərəfindən qəti tədbirlər görülməmişdir.

Doğma Vətən torpağına yenidən hakimiyyətə qalxmaq, kimdənə qisas almaq üçün yox, ancaq və ancaq respublikanın bu ağır və çətin dövründə xalqın dərdinə şərik olmağa, vətəndaşlıq borcunu yerinə yetirməyə, azadlıq uğrunda mübarizəyə qoşulmağa gəlmişəm. Məni bir azərbaycanlı kimi bu hüquqlardan heç kəs məhrum edə bilməz.

Birinci: Ölkə, sovet cəmiyyəti, dövlət üsul-idarəsi artıq bir neçə ildir ki, siyasi və iqtisadi böhran içindədir. Millətlərarası münasibətlər gərginləşib. Sovet İttifaqı dağılımaqdadır. Bunların səbəbləri: Şübhəsiz ki, əmələ gəlmiş vəziyyətə keçmişin ayrı-ayrı mərhələlərində buraxılmış səhvlərin təsirini inkar etmək olmaz. Fəqət əsas səbəblər "pe-restroyka" adlandırılmış dövrə həyatımızın bütün sahələrində buraxılmış ciddi, kobud və bağışlanmaz səhvlərdir. Təəssüf ki, bunların üstü örtülməyib, rəsmi dairələr və kütləvi informasiya orqanları ancaq keçmişə atəşə tuturlar. Tam qətiyyətə demək olar ki, 1985-ci ildə ölkəmizdə başlanmış dəyişikliklərin elmi, siyasi və iqtisadi əsaslarla işlənilib hazırlanmış uzunmüddətli strategiyası olmamış və tələm-tələsik şəkildə həyata keçirilmiş, bəzən bir-birinə zidd olan tədbirlər təbiidir ki, müsbət nəticələr verməmişdir...

...Əvvəlki illərdə özünə müəyyən qədər yol açmış demokratiya, aşkarlıq, siyasi plüralizm artıq məhdudlaşdırılıb, ölkədə diktatura üsul-idarəsi tətbiq olunur. Bunlar hamısı cəmiyyəti fəlakət səddinə gətirib çıxarmışdır. Sovet dövlətinin xarici siyasəti də çox qüsurludur. Yaranmış vəziyyətin günahları hakimiyyətdə olan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsi, partiya və dövlət hakimiyyətini ələ keçirmiş Qorbaçovdur. Son beş ildə Qorbaçov xalqa çox vədlər verib, lakin onları heç birini həyata keçirə bilməyib. Söz ilə əməl arasında boşluq, siyasi rəhbərlik ilə xalq arasında uçurum yaranıb. Xalqın rəhbərliyi inamsızlığı və gələcəyə ümidsizliyi artıb, kommunist partiyası nüfuzdan düşüb.

...İndi burada məruzə etmiş V. Polyaniçkonun və təşkilat komitəsinin gördüyü bəzi işləri qiymətdən salmaq istəmirəm. Hər atılan addımı qiymətləndirmək lazımdır. Ancaq süni surətdə yaradılmış DQMV məsələsindən, Azərbaycan xalqının başına gəlmiş bələdan xilas olmaq üçün bu məsələyə gərək çox dərin, ətraflı təhlil olunsun. Əziz deputatlar, bilirsiniz ki, Azərbaycan xalqı 20-ci ildən indiyədək bu cür ağır, çətin və çıxılmaz vəziyyətdə olmayıb. Düzdür, Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi 20-ci ildən bəri vaxtaşırı əldən gedib. Mən bu barədə mümkün olsa, öz sözlərimi deyərəm. Biz 22-ci ildən SSRİ-nin tərkibindəyik. SSRİ tərkibində olan heç bir müttəfiq respublikanın başına belə bələ gəlməyib. Heç bir müttəfiq respublika başqa müttəfiq respublikanın təvəvüzünə məruz qalmayıb. Bu xırda məsələ deyil, bunu geniş müzakirə etmək lazımdır, danışmaq lazımdır, məsləhətləşmək lazımdır, dil tapmaq lazımdır, yol tapmaq lazımdır. Bu məsələyə tələm-tələsik baxmaq olmaz. Mən sizi həmin məsələyə bu cür mövqedən yanaşmağa dəvət edirəm. Buna görə də hesab edirəm ki, Dağlıq Qarabağda vəziyyəti təhlil etməyə, rəsmi dairələr və kütləvi informasiya orqanları ancaq keçmişə atəşə tuturlar. Tam qətiyyətə demək olar ki, 1985-ci ildə ölkəmizdə başlanmış dəyişikliklərin elmi, siyasi və iqtisadi əsaslarla işlənilib hazırlanmış uzunmüddətli strategiyası olmamış və tələm-tələsik şəkildə həyata keçirilmiş, bəzən bir-birinə zidd olan tədbirlər təbiidir ki, müsbət nəticələr verməmişdir...

...İndi burada məruzə etmiş V. Polyaniçkonun və təşkilat komitəsinin gördüyü bəzi işləri qiymətdən salmaq istəmirəm. Hər atılan addımı qiymətləndirmək lazımdır. Ancaq süni surətdə yaradılmış DQMV məsələsindən, Azərbaycan xalqının başına gəlmiş bələdan xilas olmaq üçün bu məsələyə gərək çox dərin, ətraflı təhlil olunsun. Əziz deputatlar, bilirsiniz ki, Azərbaycan xalqı 20-ci ildən indiyədək bu cür ağır, çətin və çıxılmaz vəziyyətdə olmayıb. Düzdür, Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi 20-ci ildən bəri vaxtaşırı əldən gedib. Mən bu barədə mümkün olsa, öz sözlərimi deyərəm. Biz 22-ci ildən SSRİ-nin tərkibindəyik. SSRİ tərkibində olan heç bir müttəfiq respublikanın başına belə bələ gəlməyib. Heç bir müttəfiq respublika başqa müttəfiq respublikanın təvəvüzünə məruz qalmayıb. Bu xırda məsələ deyil, bunu geniş müzakirə etmək lazımdır, danışmaq lazımdır, məsləhətləşmək lazımdır, dil tapmaq lazımdır, yol tapmaq lazımdır. Bu məsələyə tələm-tələsik baxmaq olmaz. Mən sizi həmin məsələyə bu cür mövqedən yanaşmağa dəvət edirəm. Buna görə də hesab edirəm ki, Dağlıq Qarabağda vəziyyəti təhlil etməyə, rəsmi dairələr və kütləvi informasiya orqanları ancaq keçmişə atəşə tuturlar. Tam qətiyyətə demək olar ki, 1985-ci ildə ölkəmizdə başlanmış dəyişikliklərin elmi, siyasi və iqtisadi əsaslarla işlənilib hazırlanmış uzunmüddətli strategiyası olmamış və tələm-tələsik şəkildə həyata keçirilmiş, bəzən bir-birinə zidd olan tədbirlər təbiidir ki, müsbət nəticələr verməmişdir...

...Azərbaycan xalqı üçün ən böyük xəyanət olan DQMV-də SSRİ AS Reyasət heyəti

...Azərbaycan xalqı üçün ən böyük xəyanət olan DQMV-də SSRİ AS Reyasət heyəti

Səkkiz il ərzində mən Azərbaycanda olmamışam, amma ürəyim Azərbaycanla, Azərbaycan xalqı ilə olub

...Azərbaycan xalqı üçün ən böyük xəyanət olan DQMV-də SSRİ AS Reyasət heyəti

...Azərbaycan xalqı üçün ən böyük xəyanət olan DQMV-də SSRİ AS Reyasət heyəti

...Azərbaycan xalqı üçün ən böyük xəyanət olan DQMV-də SSRİ AS Reyasət heyəti

Hansı dövrdə, hansı sərhəd sahəsində, hansı torpaqlar verilib? Bu torpaqların hansı qərarlarla, kim tərəfindən verilməsi müəyyən olunsun. Və biz Ermənistanla qarşı artıq müdafiə mövqeyində yox, hücum mövqeyində duraq və burada deputatların dediyi kimi, o torpaqların geri qaytarılması üçün mübarizə aparaq. İndi biz mübarizəyə keçməliyik və mən də bu mübarizəyə hazırım!

İkinci: Ölkədə yaranmış vəziyyət eyni ilə Azərbaycanda da hökm sürür. Respublikanın rəhbərliyi həmişə olduğu kimi, Mərkəzin xəttini Azərbaycanda kor-korana tətbiq edir və bütün göstərişlərini həyata keçirməyə cəhd göstərir. Nəticələr göz qabağındadır. Azərbaycanda vəziyyət daha da ağır və dözlükdür. Bu isə erməni millətçiləri tərəfindən ortaya atılmış Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə əlaqədardır. Üç ildən artıqdır ki, respublikamız, Azərbaycan xalqı Ermənistan tərəfindən ard-arası kosilməyən təvəvüzünə məruz qalır. Nəticədə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü pozulub, Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti, Şaumyan rayonu (yaxşı ki, o bu gün ləğv olundu), Çaykənd kəndi faktiki olaraq Azərbaycanın dövlət idarə tabeliyindən çıxıb, Ermənistanla geniş siyasi-iqtisadi və mədəni əlaqələr həyata keçirir. Şərur rayonunun Kərki kəndi isə Ermənistan tərəfindən tamamilə işğal olunub. Erməni silahlı birləşmələri mütəmadi olaraq Ermənistanla sərhəd rayonlarımızı basqınlar edir, insanlar həlak olur, qan tökülür, evlər yandırılır, kəndlər dağılır. Uzun sürən erməni təvəvüzünün qarşısını almaq üçün İttifaq

Sonrakı illərdə bu məsələ erməni millətçiləri tərəfindən qaldırılıb. Ancaq gəlin tarixə düzün qıymət verək. Gəlin etiraf edək ki, o dövrlərdə erməni millətçilərinin qarşısı alınmışdı. Bəs nə cür oldu ki, respublikamız bu qədər böyüdü, yüksəldi, nüfuz qazandı, ölkədə, dünyada təmindi, lakin 1988-ci ildə Azərbaycan torpağının bir hissəsi əlindən getdi? İndi biz orada vəziyyəti normallaşdırmaq istəyirik. Biz torpaqlarımızı özümüza qaytarmalıyıq, orada hakimiyyətimizi bərpa etməliyik, biz respublikanın suverenliyini təmin etməliyik. Buna görə də mən çox həyəcanla danışıram. Səkkiz il ərzində mən Azərbaycanda olmamışam, amma ürəyim Azərbaycanla, Azərbaycan xalqı ilə olub. Mən öz ürək sözlərimi deməyə imkan tapdığım üçün hamınıza minnətdaram...

...Bu, tarixi məsələdir. Azərbaycan xalqının tarixində ən çətin, ən ləkəli dövrdür. Gələcək nəsillər, hətta biz DQMV-də hakimiyyəti bərpa etsək də, torpaqlarımızı geri qaytarsaq da, mütləq bu məsələnin baş verməsinə, bu üç il müddətində gedən prosesləri təhlil edəcəklər, öyrənəcəklər. Əgər indi biz bunu etməsək, onlar üçün çətinlik yaratanla Azərbaycan arasında münasibətlər pozulardı, nə bizim millətlər arasında belə ziddiyyətlər əmələ gələrdi, nə də bir belə qarlar tökülərdi, Biz əsrlər boyu bir yerdə yaşamışdıq. Nə edək ki, həyat bizi belə qonşularla rastlaşdırıb. Nə biz buradan, nə də ki, onlar oradan köçə bilərlər. Ancaq görün, bu xəyanətin dərinliyi nə qədər böyükdür. O vaxt qəti qərarlar qəbul etmək lazım idi. Ola bilərdi ki, bu qərarlar kiminsə xoşuna gəlməsin. Ancaq baş verməmiş təhlükəli məsələnin qarşısını alıb, Ermənistanı Ermənistan kimi, Azərbaycandan da Azərbaycan kimi saxlamaq olardı. Bunu ancaq İttifaq rəhbərlik etmədi ki, öz xalqının mənafeyini, öz xalqının namusunu qorusunlar...

...1988-ci ilin iyul ayında SSRİ Ali Soveti Reyasət Heyətinin sessiyasında Dağlıq Qarabağ məsələsi müzakirə olundu. Azərbaycan deputatları ilə Ermənistan deputatları eyni hüquqda orada iştirak etdirdilər. Axi Ermənistan Respublikasından olan deputatlar nə hüquqla orada iştirak etməli idilər. Çünki

...1988-ci ilin iyul ayında SSRİ Ali Soveti Reyasət Heyətinin sessiyasında Dağlıq Qarabağ məsələsi müzakirə olundu. Azərbaycan deputatları ilə Ermənistan deputatları eyni hüquqda orada iştirak etdirdilər. Axi Ermənistan Respublikasından olan deputatlar nə hüquqla orada iştirak etməli idilər. Çünki

...1988-ci ilin iyul ayında SSRİ Ali Soveti Reyasət Heyətinin sessiyasında Dağlıq Qarabağ məsələsi müzakirə olundu. Azərbaycan deputatları ilə Ermənistan deputatları eyni hüquqda orada iştirak etdirdilər. Axi Ermənistan Respublikasından olan deputatlar nə hüquqla orada iştirak etməli idilər. Çünki

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin
1 Sessiyasında çıxışından
5 fevral 1991-ci il,
"Aydınlıq" qəzeti, 15-21 fevral 1991-ci il,
"Vətən səsi", 27 fevral 1991-ci il